

Št. Ilj pri Velenju. V časopisih večkrat beremo novice iz Št. Ilja. Gotovo bode kateri vprašal, kje leži ta kraj, in si mislil, da je bolj za hrbtom, oddaljen od prometa. Vendar ni tako. Če hočeš obiskati in si pogledati Št. Ilj, se pelji po savinjski železnici do Velenja. Tukaj izstopi in pojdi v trg Velenje. V trgu pri Demšičevi trgovini pa zavij po cesti na desno stran. Takoj, ko boš zavil na desno, boš šel mimo starodavne velenjske cerkve, katero so letos popravili. Stara, popravila potrebna cerkev izgleda sedaj kakor nova. Nasproti cerkvi se pa vzdiguje v zrak z obzidjem obdan velenjski grad. Iz Velenja do Št. Ilja boš rabil trideset ure in tja vodi lepa okrajna cesta. Takoj, ko prideš iz Velenja ven se začne cesta vzpenjati polagoma višje. In ko bodeš prišel na vrh klanca boš našel tam občinsko tablo z napisom Laze, občina Št. Ilj. Torej v šentiljski občini si. Od tukaj boš šel še po cesti dobre četrt ure in prišel boš do ovinka pri Pušnerju. Tukaj se ti bo odprla prijazna šentiljska dolina. Videl boš že šolo, cerkev, župnišče, Gradič. Le hitro smukni navzdol in kmalu boš prišel mimo kovačnice k lepemu Tajnškove mušopolju. V hiši je gostilna in trgovina. V bližini Tajnškove hiše je Raiffeisenova posojilnica, kjer dela, čebelarji in se trudi za njen večji napredek načelnik g. župnik. Posojilnica je v lastnem mušopolju. Če boš šel naprej od Tajnškove hiše boš prišel mimo ute Prosvetnega društva k šoli. Šola je bila letos popolnoma novo prepleškana. Razširjena je bila letos tudi v trirazrednico (sramota, ker se nekateri hudujejo za to) in na šoli delujejo tri učne moči. Pri šoli na vzvišenem prostoru pa stoji prijazna lepa šentiljska cerkev. Na južni strani cerkve ob steni boš našel grobnico Vošnjakovih. Tukaj so pred kratkim pokopali očeta združništva g. M. Vošnjaka, kateri je umrl v Švici in so ga na državne stroške prepeljali v domovino. Nižje od cerkve leži pokopališče. Tukaj boš našel grob blagega g. Kolarja, prejšnjega župnika tukaj in grob graščaka Pirnata, ki je vse svoje premoženje v veliki vrednosti zapustil družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Grad Gradič, ki je bil poprej njegova last je sedaj last g. Goričarja iz Šoštanj. Od cerkve boš prišel k župnišču, kjer gospodarji g. župnik Schreiner. Kakor sem že poprej omenil je gospod župnik marljiv kot čebela. Vzorno posestvo boš našel pri njem, v katerega vtepe sila mnogo denarja. On je tudi načelnik kmetijske podružnice. Gotovo boš povprašal tudi po g. Dolinšek (Vrbenjak). V Podkožlju je njegov dom, tam dela in sadjari. Le stopi k njemu; 20 minut je do njega. Dobrosrčni mož te bo z veseljem sprejel. S fajfo (pipo) v roki ti bode razkazoval svojo domačijo, svoj vzoren sadovnjak in vinograd in ti bo pripovedoval, kako je začel sadjariti. In v bližini njega boš našel tudi same dobre posestnike: Kranjca (Irhar), prejšnjega župana, Kralja (Venturin), dobrega hmeljarja, Orozela (Pongrač), sedanjega župana. Razen teh še naj omenim tudi druge posestnike, ki imajo lepa posestva: Korena (Tomazin), Korena (Andrejca), Miklavžina (Selak), Vranjek, Kuharja (Cvikl) i. t. d. Ni kraja, ki bi imel toliko absolutov kmetijskih šol, kakor jih ima Št. Ilj. Zato pa najdeš, kamor prideš lepo urejena posestva. Povsod boš videl lepe sadovnjake, lepe drevnice in trsnice pri vsaki hiši. Tudi gimnazijo obiskuje iz šentiljske fare 5 fantov. — Naj bo dosti. Drugič bom pa opisal, kako so šentiljski jagri (lovci) pred ne davnim časom lovili v Kožlju zajcuše (zajce) in pilatuše (lisice). Šentiljčani le tako naprej, da boste še naprej ponos drugim faram in občinam.

Sv. Rupert nad Laškim. Precej trda zima nas stiska in drži na pečeh in okoli peči; kolone so na vrsti, pa tudi druge reči. Sedaj imamo zopet novega župana, to se pravi: starega, vrlega našega moža, Martina Tratnik. Kajpada bode občinski odbor imel precej trdo delo; znani Spilanc se je že postavil in bo skušal komandirati celo občino. Mi pa nimamo do njega nič posebnega zaupanja, ker vemo, da je

Radičev samostojnej; tega imena se samostojnejši zelo sramujejo, in kakor je že njih navada, so si zopet nadeli novo ime: gospodarska stranka. Pa tudi ta jim ne bo nič pomagala, saj je splošno znano, kako so samostojnejši tukaj gospodarili s svojo mlekarjo: sedaj se je ta mlekarja »zasirila« in je na tak obupno slabih nogah, kakor vsi samostojnejši! — »Domovine« nobeden Ruperčan ne mara, zato pa se vsakdo čudi, da je začel trgovec Aškerc z njo mešetariti! Pa ne bo kšefta, ste lahko uverjeni, g. Aškerc! — Naši fantje pohajajo v velikem številu gospodarski tečaj v Laškem, za katerega se tako hvalevredno trudi g. Wernig.

Marijagradec pri Laškem. Toliko volitev, kakor jih je bilo to leto, jih ne pomnijo niti najstarejši volilci. Toda občina Marijagradec se je vsikdar postavila tako, da je bila med prvimi v Sloveniji. Vsikdar resni, trezni in razsodni Marijagradčani so s svojo znano disciplino naredili demokratiko tako blazoma, da so dobili od 571 oddanih glasov le 58, Slovenska ljudska stranka pa 513 in 23 občinskih odbornikov, demokratije pa le samo 2. Kaj sta dva moža pred 23 ve vsak, ki je bil že kedaj občinski mož. Zlatih časov naj nikakor ne pričakujeta! Sicer pa ima še tukaj zadnje besedo gospod veliki župan, ki bo dal pojasnilo, ali sme okrajni glavar potrditi kandidatno listo, kjer je manjkalo 18 kandidatov, odnosno namestnikov. Uresničil se je narodni pregovor pri teh volitvah: Konj je silil pred občinska vrata; prišla pa je v občinsko pisarno muha!

Organistovske zadeve.

Minister za asocijalno politiko dr. Gosar je dne 10. t. m. izdal nov pravilnik, s katerim se regulirajo draginjske dolžade vsem vpokojencem pri Pokojninskem zavodu za nameščence. Vse organiste, kateri so zavarovani pri Pokojninskem zavodu, posebno pa še tiste, kateri pokojnine že prejema, tem potom opozarjamo na ta pravilnik, ki je priobčen v listu »Slovenec« od dne 13. t. m.

Občni zbor Društva organistov za mariborsko oblast se vrši meseca februarja 1928 v Mariboru. Kateri dan in kje bode občni zbor, se bo še pravočasno naznanilo v »Slovenskem Gospodarju«. S tem bo dana možnost organistom v severnem delu školije, da se občenega zbora udeležijo. Polovična vožnja bo preskrbljena. Več o tem drugič.

Neki vlč. g. župnik piše tajništvo Društva organistov sledeče pismo: Predvsem pošljite mi tiskovino za prijavo našega organista v zavarovanje pri Pokojninskem zavodu. Dosedaj nisem bil naklonjen temu zavarovanju, ker nisem tega zadosti proučil in bil tudi napačno poučen. Zdaj sem sprevidel, da je to zelo koristna ustanova posebno še za organiste, kateri si itak ne morejo za starost nič preskrbeti. Poznam družino nekega umrlega organista. Dotični ni bil pri Pokojninskem zavodu in se sedaj cela družina nahaja v silni bedi. Da se tudi družini našega organista kaj takega ne zgodi, ga dam takoj vpisati v starostno zavarovanje. Seveda sem z veseljem vstregel temu gospodu z željo, da bi našel ta dobri gospod obilo posnemovalcev.

Hriberski:

Huda kazen.

(Spominska sličica.)

Pridejo trenutki, ko se človek poglubi v prošle čase, in mu razni doživljaji kakor duhovi stopijo živo pred oči. Iz mojih doživljajev navajam naslednjo sličico:

Da, hudo kazen sem prestal; še danes me stresa. Niso pa me kot zločinca vrgli v ječo ali vkovali v železje, pa iz enega ozira je bilo vendarle nekaj temu sličnega. Moja ječa je bila tesna, zaduhla celica v vojaški bolnišnici v Kromeržu na Moravskem. Daleč leži Morava, še dokaj uric od Dunaja, toda kam bi nas ne bila ob času vojne še vse posla-

la vojaška oblast?! Kake so bile ob tem času v Moravi vojaške bolnišnice, to te nemara miče? Če bi hotel vse navesti, mi je celi »Slovenski Gospodar« premajhen, le par odlomkov predočim, da ne žalim uljudnosti. Uverjen sem, če bi ti vstopil v takšen zavod, bi kar osupnil, polagoma pa se ti bi jelo stiskati srce. Sprejet bi bil prav uljudno, kajti Moravci, kakor tudi sosedni Čehi, so povečini prijazne duše (umevno napram vojaku držijo disciplino). Tam na klopi zares mlado lice fanta v najlepši dobi, blede, izsušeno lice kloni nizko na prsi, videti je, kakor da bi mu bila vojna vse čute ubila, za ničesar se ne zanima, kdo ve kaj premišljuje? Tik njega sedečega tovariša pa je ravno zvila in vrgla božjast, hudo ga trese siromaka, strežaj ga je položil na tla in ga drži za glavo, da si je ne razbije na trdem parketu. Na desno v odprti sobi vidiš na postelji umirati mladega Poljaka, v srce te mora pretresti, ko slišiš, kako hrepem vsaj pokopan biti v domači zemlji, katera želja pa mu ne bo izpolnjena. Poleg njega polzavodni Čeh prosi in prosi, češ, naj ga puste domov, da še enkrat vidi svojo maminko, tatineka in rodno halupo. To so ganljivi prizori, vzbujajoč slehernemu obiskovalcu sočutje in nebrojne solze.

In hrana? Tako piela in borna je bila, da smo se kar spogledovali. Jaz, ki sem se za vse stvarno brigal, sem sčasoma dognal, kako brezsrčno nas nekateri šarži in strežaji goljufajo. Nekega večera očitan v vso neustrašenostjo naredniku njegovo početje. Posledica mojega človekoljubja je bil zapor v temno celico, nahajajočo se v najskrajnejšem koncu poslopja. Isto usodo odmerijo tudi že bolj priletnemu Poljaku (Jakubu Terlagu). Sfrčala sva v eno temnico, vrata za nama pa so se zaklenila z dvema ključavnicama. V celici je bil samo eden slamnjak. Tjekaj se zlekneva in se to in ono dolgo pogovarjava. Poljaka lahko razumeš, in če nimaš zgolj slame v glavi, si sčasoma pridobiš vsaj površno znanje tega nam precej sorodnega jezika. Nato pa zaspija.

Zalibog le prekratko sem se nahajal v kraljestvu srečnih sanj. Prebudivšega se, se me polasti neznošno dolgčas. »Čakaj, brate, tega neljubega strica mi boš pa pomagal ti pregnati«, sem si mislil. Krepko potresem tovariša. »Kako si srečen, ko imaš tako trdno spanje«, rečem. Dotaknivši se ga ponovno, bliskoma odtegnem roko. »Kaj pa je pravzaprav s teboj, pa ne da bi bil — se hitro vprašam? Vržem odejo, skočim po koncu in po kratki ugotovitvi doznem, da je mrtev. Z mrličem zaklenjen biti v tako ozkem krogu in na skupni postelji, ni nobena šala, to napravi povsem drugačen utis, kakor gledati jih na bojni poljani. Misel, da sem nemara že dokaj časa spal z njim, koga bi ne presunila? Konečno se mi celo solze prikrajejo, spominšemu se, da je ta revež moral vsled človeške okrutnosti takorekoč iz ječe nastopiti pot v deželo pravice in boljše sreče. Kaj mi je sedaj početi?

Stopim k vratom in kličem stražo. Dobro sem čul večkratno njegovo mimohoj, toda napravil se je mutast liki judovskemu maliku (pisal se je Mihajlo Melczoch). Vsi ti moji klici, spojeni zaeno z gorko prošnjo, so uspevali kakor bob v steno. Hočeš-nočeš, moral sem se sprizniti s svojo usodo. Ne samo, da me je nekakšna ozkost čimdalje bolj grebla pri srcu, tudi mrzab me je lomil, da je bilo jo! Kako bi me tudi ne bil, bilo je par dni po Božiču. Z odejo je bil pokrit mrlič, da pa bi mu jo bil odvel in se ogrnil, tega nisem mogel.

Kako počasi mi je v tem položaju tekla dolga zimska noč, je popolnoma razumljivo. Sele v jutro ob določeni uri se mi je podarila svoboda, ubogega tovariša pa so odneali v mrtvašnico.

Proti postopanju stražarja se o prvi priliki pritožim pri polkovnemu zdravniku (Jan Metelka), ki ga je za kazen premostil. Mar bi mi bila izven navedene neprilichnosti prebiti eno noč pod ključem, a usoda pa mi je preobrazila to malenkost resnično v prav — hudo kazen!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor.

V lastni novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršite vse bančne posle najhuljantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Cunje, staro železo, baker, medenino, svinec, cink, papir, glazevino, kosti in krojaške odpadke kupim in plačam najbolje.

A. Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. Iščem stalne nabiralce 1025 in nakupovalce.

ANTON LEČNIK, URAR - ZLATAR - OPTIČAR, CELJE, GLAVNI TRG 6

Največja zaloga ur, zlatine in srebrnine, očala, poročni prstani. Kupi srebrne brone po najvišji ceni. 1501

NA NOVO! NA NOVO!

Na novo otvorjena trgovina pletenin

Zenko Hribar
Celje, Slomškov trg 1 (pri tarni cerkvi)

priloga cenj. občinstvu svojo veliko tovarniško zalogo pletenin izdelkov, kot: nogavice, rokavice, pleteno perilo, športne telovnike vseh vrst i. t. d. po dnevni konkurenčni ceni.

POSTREŽBA PRVOVRSTNA!

NA DEBELO 1050 NA DROBNO

Naložite denar le pri

Ljudski posojilnici
v Celju

registrovani zadrugi z nemejeno zavazo
Cankarjeva ulica števil. 4

poleg davkarije (poprej pri „Belem volu“), kjer je najbolj varno naložen in najugodnejše obrestuje

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama

Posojila po najnižji obrestni meri

CIRILOVA KNJIŽNICA

OBSEGA SEDAJ SLEDECE ZVEZKE:

1. Dr. Karl Capuder: Naša država (razprodano).
2. Dr. Leopold Léhart: Jugoslovanski Piemont, Din 7.—
3. Dr. Leopold Léhart: Slovenska žena v dobi narodnega preporoda, Din 10.—
4. Moj stric in moj župnik, Din 4.—
5. G. J. Whyte Melville: Gladjatorji, I. del, Din 8.—
6. — II. del, Din 10.—
7. H. G. Wells: Zgodba o nevidnem človeku, Din 7.—
8. B. Orzy: Dušica, I. del Din 16.—
9. — II. del, Din 25.—, III. del, Din 32.—
9. A. Conan Doyle: V hibijski puščavi, Din 12.—
10. Arnold Bennett: Živ pokopan, Din 8.—
11. Ilmo Camelli: Izpovedi socialisti, Din 16.—
12. E. R. Burroughs: Džungla, I. del, Din 18.—
13. — II. del, Din 14.—
13. Elza Lešnik: Šumi, šumi Drava ... , Din 5.—
14. Matija Ljubša: Slovenske gorice, (razprodano).
15. Erekmann — Chatrian: Zgodbe napoleonskega vojaka, Din 12.—
16. Antonio Fogazzaro: Mali svet naših očetov, Din 23.—
17. Anton Kosi: Iz otroških ust, Din 8.—
18. Dr. J. Jeraj: Kadar rože cveto, Din 8.50.
19. J. F. Cooper: Zadnji Mohikanec, Din 11.—
20. Pavel Keller: Dom. Broš. Din 22.—, vez. Din 35.—
21. Gabriel Majcen: Kratka zgodovina Maribora, Din 20.—

Krekova posojilnica v Mariboru

reg. zadr. z nemej. zav.

Meljska cesta 10

779

sprejema vloge po najugodnejših obrestih, vezane vloge obrestuje po dogovoru, posojila daje proti sigurnemu dvakratnemu osebnemu poroštvo in na knjižbo. Smitljeniki, nalagajmo svoje prihranke le v svojih hranilnicah, ki nam nudijo najboljšo varnost.